

Historien om etableringen 1852

Norsk jernbanemuseum, Jernbaneverket

Kort etter at Stortinget hadde vedtatt å bygge Hovedbanen reiste sageierne ved Sagelva krav om at det måtte bygges et jernbanespor langs elva for transport av tømmer til sagene og ferdig trevirke til Christiania. Hovedbegrunnelsen var at elvepassasjen under den nye jernbanebrua over Nitelva ble så smal at det ikke ble mulig å fortsette å fløte tømmeret opp til Stalsbergstranda og Skjærvagapet. Stortinget vedtok å bygge en bane etter samme norm og sporvidde som Hovedbanen.

Konsesjon ble gitt og bygging umiddelbart startet i 1852. Kontrakten var nokså upresis hvilket førte til at entreprenøren bygde på billigste måte og lagde banen som en [hestebane](#). Sporet ble lagt på vestsiden av elva helt ned til der hovedbanen krysset Sagelva. For å komme nedover mot sagene ved Skjærva måtte sporet krysse elva via en tømmerviadukt før den krysset under hovedbanen. Banen ble tatt i bruk i 1853. Raskt oppsto det misnøye med sporstandarden. I 1856 gikk sagbrukseierne til sak mot entreprenøren med krav om at sporet skulle oppgraderes for kjøring med lokomotiv. Etter en beslutning i Stortinget i 1860 gikk entreprenøren med på å rette ut og forsterke traseen og bytte til impregnerte sviller og [vignolskinner](#). Samtidig ble det anlagt en [kjerrat](#) i Lillestrøm med tilhørende sidespor for enkelt å kunne hente opp tømmer fra elva.

3P111700 - The National Archives

Zoom: 0

Antagelig ble viadukten revet i 1899, og den nederste delen av sporet ble revet rundt 1900. Sporet på oversiden av viadukten ble fortsatt brukt i mange år for transport av plank fra sagene og etter hvert av annen industri, blant andre Strømmens Værksted og Strømmen Trævarefabrikk. Fra 1884 til 1970 ble det bygget og vedlikeholdt et stort antall skinnegående materiell på Strømmens Værksted, og mot Veatomta var det anlagt et sidespor med lasterampe. Gradvis har sidebanen blitt kortere og kortere. I 2020 var det bare en liten del av sporet, inn til tidligere Stømmens Værksted, som var synlig, og ved Strømmen stasjon ligger fremdeles i 2024 noen meter igjen.

Kilder:

Sagelva 1520/2020: Lørenskog Historielag, Sagelvas Venner, Skedsmo Historielag, 2020

Linker til gamle dokumenter:

<https://www.nb.no/items/563f85d555d45f21000a7d05bc1fa5b4?page=0&searchText=str%C3%B8mmen%20sidebane>

Correspondenten fra 1852, nr 83. Forteller om Strømmen sidebane i kongelig resolusjon

<https://www.nb.no/items/2594bd98161cfd5179f498dcb290b4df?page=0&searchText=str%C3%B8mmen%20sidebane>

Morgenbladet fra 1860, nr. 224. Forteller om omlegging av sidebanen

<https://www.nb.no/items/d9c13ebef839606d7e0d1630b7a6e586?page=0&searchText=str%C3%B8mmen%20sidebane>

Den norske rikstidende fra 1860, nr 103. Forteller om sidebanen

<https://www.nb.no/items/28e0ae130edb1a99a7566eb64dc12f0a?page=0&searchText=str%C3%B8mmen%20sidebane>

Christianiaposten fra 1858, nr. 3401 Regnskap for sidebanen

<https://www.nb.no/items/ec15e4040907305b04f4a4881cc2d427?page=1&searchText=str%C3%B8mmen%20sidebane>

Romerikes blad fra 1944, nr. 41. Romeriks-nytt for 90 år siden om sidebanen

<https://www.nb.no/items/53ee3683fa47693a1cc8a73c737f7e1e?page=0&searchText=str%C3%B8mmen%20sidebane>

Morgenbladet fra 1905, nr. 457, Om grusbanen fra Leirsund til Berger

<https://www.nb.no/items/18f57f9357453f024d09f1f98571571b?page=0&searchText=str%C3%B8mmen%20sidebane>

Christiania-posten, fra 1858, nr. 3402. Om sidesporet på Robsrud

<https://www.nb.no/items/83156410e9c9f83e4a1b9688957bcc86?page=1&searchText=str%C3%B8mmen%20sidebane>

Christiania-posten, fra 1854, nr. 2066. Om Strømmen sidebane